

BRIGADOS GENEROLO POVILO PLECHAVIČIAUS POLIGONO VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

S A N T R A U K A

Vidinės miškotvarkos projektai – tai miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačių miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei, skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas Brigados generolo Povilo Plechavičiaus poligono (toliau – BG PPP) teritorijai. Lietuvos kariuomenei suteikta teisė neterminuotai naudotis karinio mokymo teritorija, o nenukirstą mišką ir iš jo pagamintą medieną poligone valdo ir naudoja Kretingos miškų urėdija. Projektas parengtas BG PPP teritorijos, kurią sudaro žemės sklypai unikalus Nr. 5552-0001-0037 ir unikalus Nr. 5552-0001-0038, miškams, pagal 2015 m. spalio 16 d. VĮ Kretingos miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto parengimo paslaugų sutartį su VĮ Kretingos miškų urėdija.

Pagal vidinės miškotvarkos projektą miškai bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami dešimt metų (nuo projekto patvirtinimo datos). Projektavimas atliktas naudojant 2015 m. valstybės sklypinės miškų inventorizacijos duomenis

Miškų inventorizacija poligono teritorijoje atlikta 2015 metais vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11-10-V „Dėl Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“, sklypiniu metodu, naudojant aerofotografavimo medžiagą – 2014 m. spalvotas spektrozonines aerofotonuotraukas. Lauko darbų metu nustatyta:

- medynų taksaciniai rodikliai (rūšinė sudėtis, amžius, aukštis, skalsumas, tūris ir kt.);
- augaviečių tipai (dirvožemio sąlygos);
- pomiškio ir trako būklė;
- miškų sanitarinė būklė.

Atliktas vykdytos miško ūkinės veiklos įvertinimas (pagrindinių kirtimų, ugdymo kirtimų, miško želdinių) ir suprojektuotos ūkinės priemonės kitam vykmečiui. Taip pat patikslintos saugotinių augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos.

Svarbiausi BG PPP teritorijoje miškų ūkio tikslai yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas, vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, visuomenės dalyvavimas svarbiausių miškų ūkio klausimų sprendime, visuomenės informavimas apie miškų urėdijos valdomus miškus, jų būklę ir tvarkymą racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas, miškų ūkio efektyvumo didinimas, miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas, biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas, karinių mokymų ir pratybų poreikių tenkinimas

Siekiant šių tikslų įgyvendinimo, miškotvarkos darbų ir projekto rengimo metu sprendžiami tokie pagrindiniai uždaviniai ir naudojamos tokios priemonės:

- miškų išteklių inventorizavimas BG PPP teritorijoje sklypiniu metodu, kiekybinių bei kokybinių miškų našumo, ūkinės bei gamtinės būklės rodiklių nustatymas;
- gamtos bei kultūros vertybių inventorizavimas BG PPP teritorijoje ir priemonių jų apsaugai numatymas;
- miškų ūkio veiklos per praėjusį vykmetį analizė bei įvertinimas;
- miškotvarkos projekto BG PPP teritorijoje, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų naudojimo, atkūrimo bei miško žemių tvarkymo darbai artimiausią dešimtmetį, parengimas.

MIŠKŲ RODIKLIAI

BG PPP teritorijoje inventorizuotas plotas yra 492,3 ha, iš jo 486,3 ha miško žemės. Teritorijos miškingumas – 82 proc. (nuo viso žemės sklypo ploto 674,97 ha) Miškai suskirstyti į 13 kvartalų, o kvartalai – į 296 taksacinius sklypus. Vidutinis kvartalo plotas – 37,9 ha, vidutinis taksacinio sklypo plotas – 1,7 ha.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti miškų grupėms ir pogrupiams: IV grupės (ūkiniai miškai) 229,8 ha (47,7%) ir II miškų grupės (specialios paskirties) A. Ekosistemų apsaugos Baltijos jūros ir Kuršių marių pakrančių miškai 256,5 ha (52,3%).

Mišku apaugusi žemė (medynai) sudaro 322,6 ha, 14 proc. medynų yra kultūrinės kilmės (įveisti sodinant). Neapaugusių miškų plotų yra 158,1 ha – miško aikštės (32,5 proc. miško žemės ploto). Bendras medynų tūris yra 87,4 tūkst. m³. Vidutinis medynų tūris hektare – 271 m³, brandžių medynų – 290 m³, vidutinis tūrio prieaugis sudaro 7,27 m³. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,77, vidutinis visų medynų amžius – 61 metai.

Pagal vyraujančią rūšį vyrauja pušynai ir beržynai 57,3 proc. ir 26,7 proc. medynų ploto. Spygliuočių medynai sudaro 57,9 proc., minkštųjų lapuočių medynai sudaro 41,9 proc. medynų ploto.

Medynai pagal brandumo grupes IV grupių miškuose pasiskirsto taip: jaunuolynai sudaro 16 proc., pusamžiai – 48 proc., pribreštantys – 13 proc. ir brandūs – 23 proc. ploto.

Vyrauja normalaus drėgnumo (67,4 proc.), derlingos (52,8 proc.) augavietės. Į BG PPP teritoriją patenka labai nedidelė valstybinio Lužijos botaninio draustinio dalis.

MIŠKO ŪKINĖS VEIKOS 2004–2013 METAIS ANALIZĖ

Miškotvarkos projekte pateikta 2003 m. miškotvarkos suprojektuotų ūkinių priemonių apimtis 2004–2013 metams, jų įvykdymo analizė ir įvertinimas.

Miško plotų kaita. Miško žemės plotas BG PPP teritorijoje sumažėjo 9,6 ha. Miško žemės plotas mažėjo patikslinus žemės sklypo ir jame augančių medynų ribas.

Miško rūšinės sudėties kaita. Daugumoje poligono miško sklypų vyraujanti medžių rūšis nepakito. Lyginant dviejų miškų inventorizacijų duomenis nežymūs pakitimai pastebimi tik beržynuose. Beržynų plotas mažėjo 4 ha.

Miško kirtimų analizė. Jaunuolynų ugdymas buvo vykdomas pusėje suprojektuoto ploto. Retinimo kirtimai įvykdyti 25% suprojektuoto ploto, einamieji kirtimai – nevykdyti. Pagrindiniai kirtimai nebuvo vykdomi.

Medynų struktūra. Per vykmetį IV grupės miškuose jaunuolynų ploto dalis, dėl pagrindiniais miško kirtimais neiškirstų brandžių medynų, tolo nuo optimalios. Brandžių medynų dalis, dėl tos pačios priežasties didėjo. Jaunuolynų plotas šiuo metu BG PPP teritorijoje sudaro 16 proc. (sumažėjo 24 proc.), brandžių medynų plotas sudaro 23 proc. (padidėjo 21 proc.).

Medynų tūrio kaita. Inventorizacijos metu nustatytas didesnis medynų tūris, lyginant su praėjusios inventorizacijos duomenimis. Bendras medynų tūris didesnis 86 m³/ha. Brandžių medynų tūris didesnis 12 m³/ha. Vidutinis medynų tūris padidėjo, dėl medienos prieaugio ir inventorizacijos metu skiriamo didelio dėmesio vidutinių taksacinių rodiklių nustatymui.

Miško atkūrimas. BG PPP teritorijoje per vykmetį miško įveisimas nebuvo pakankamas, įveista tik 24 proc. (11,3 ha), vidinės miškotvarkos projekte numatyto ploto. Visuose želdinuose vyrauja tikslinės medžių rūšys.

Priešgaisrinė apsauga. BG PPP teritorijos miškai priskirti II (mažesniai), (vidutinė degumo klasė – 2,0) rizikos laipsniui. Per pastarąjį vykmetį BG PPP teritorijos buvo fiksuotas 0,26 ha miško gaisras.

Miško sanitarinė būklė. Miškų sanitarinė būklė gera, BG PPP teritorijos miškuose pažeistų medynų yra tik 1 proc., nuo bendro medynų ploto.

ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAS

Miško kirtimai. Pagrindinių miško kirtimų apimtis apskaičiuota vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-362 „Dėl Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos nustatymo“, o kirtimai išdėstyti teritorijoje vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. D1-690 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. D1-79 „Dėl miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“. Metinis naudojimas apskaičiuotas naudojant 2015 m. valstybės sklypinės miškų inventorizacijos duomenis. Pagrindinių kirtimų projektas parengtas dešimtmečiui. Ugdymo kirtimų būtinumas nustatytas miško sklypams pagal miškininkystės reikalavimus. Sanitarinių kirtimų apimtis apskaičiuota pagal medynuose (pradedant nuo 45 metų amžiaus) natūraliai iškrentančios medyno tūrio dalies procentą ir koreguojant kirtimo normą pagal miškotvarkos metu nustatytą sausuolių ir virtuolių kiekį.

Metinis medienos naudojimas sudaro 1136 m³ likvidinės medienos. Pagrindiniam naudojimui tenka 36 proc., ugdymo kirtimams – 20 proc., sanitariniams kirtimams – 13 proc., specialiesiems kirtimams – 31 proc. bendro naudojimo.

PROJEKTUOJAMA METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS

Kirtimų rūšis	Metinė apimtis			Iškertama likvidinė mediena iš 1 ha, m ³	
	plotas, ha	tūris m ³			likvidinės medienos proc.
		bendras	likvidinis		
1. Pagrindiniai kirtimai	2,0	517	411	80	206
2. Ugdomieji kirtimai, iš viso	5,0	278	225	81	45
iš jų: - jaunuolynų ugdymas	0,5	5	1	20	2
- retinimai	1,2	47	33	70	28
- einamieji	3,3	226	191	85	58
3. Sanitariniai kirtimai	x	180	144	80	x
4. Specialieji kirtimai	1,8	443	356	80	198
Iš viso	8,8	1418	1136	80	x

Iš vieno hektaro mišku apaugusio ploto, be specialiųjų kirtimų, bus iškertama po 3,20 m³ stiebų arba 2,56 m³ likvidinės medienos, iš jos:

- iškertama pagrindiniais kirtimais 1,70 m³ stiebų, arba 1,35 m³ likvidinės medienos;
- iškertama tarpiniais kirtimais – 1,50 m³ stiebų arba apie 1,21 m³ likvidinės medienos, iš jos – ugdomaisiais kirtimais, atitinkamai: 0,91 ir 0,74 m³.

Potencialiai naudotinių miško kirtimo atliekų kiekio įvertinimas. Kirtimo atliekos sudarys 155 m³ suprojektuoto be specialiųjų kirtimų kirsti tūrio. Metiniai energetinės medienos su žieve išteklių atskirais kirtimais pagal iškertamą tūrį jaunuolynų ugdymo kirtimais sudarys 1,9 proc. (3 m³), retinimo – einamaisiais kirtimais – 24,5 proc. (38 m³) ir pagrindiniais kirtimais – 73,5 proc. (114 m³). Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys 43 proc., malkos ir sausuoliai – per 48 proc., smulkūs medeliai – 2 proc. ir stiebų viršūnės – 7 proc.

Miško atkūrimas. Miško atkūrimo fondą sudaro 50,3 ha neapaugusiu mišku plotų (miško aikštės) ir 19,8 ha suprojektuotų kirsti plynai 2016–2025 metais, iš viso 70,1 ha. Želdinti numatoma apie 64 proc., paliekama želti – 36 proc. ploto. Pagal želdinamas medžių rūšis apie 94 proc. sudarys mišrūs želdiniai. Metinė miško atkūrimo apimtis – 7,0 ha.

Miško apsauga. Suprojektuota sanitarinių kirtimų apimtis (144 m³ likvidinės medienos per metus). Vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis rekomenduotos biologinės, cheminės ir kitos sanitarinės miškų apsaugos priemonės.

Priešgaisrinė apsauga. Parengtas priešgaisrinis priemonių žemėlapis. Miškai suskirstyti degumo klasėmis: aukšto degumo (36 proc. miškų), vidutinio degumo (27 proc.) ir žemo degumo (37 proc.). Numatytas kasmetinis mineralizuotų juostų atnaujinimas (apie 6 km per metus).

Miškų sausinimas. Miškų sausinimas ateinančiam vykmečiui pagal techninius projektus nenumatytas. Sausinamojo tinklo remontas ir priežiūros apimtis projekto galiojimo laikotarpiu turėtų siekti 0,5 km per metus.

Gamtosauginių priemonių planas, kurį sudaro aiškinamasis raštas ir žemėlapis M 1:20 000. Jame aprašytos Lietuvos Respublikos saugomos augalų rūšys, kitos ekologiškai vertingos teritorijos: natūralios miško pelkės (neapaugusios medynais), mažos miško aikštelės ir laukymės, miško sklypai su pavieniais bioįvairovės medžiais ar senmedžiais. Pateiktos gamtosauginė ūkinės priemonės miške.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės užtikrins tausojantį, daugiatislį miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūros vertybių ir biologinės įvairovės išsaugojimą, taip pat ekonominę naudą.

Projekto vadovas Robertas Vainius
2015 m. gruodžio 11 d.